Dosarul nr.2c-2494/21
(2-21127338-12-2c-25082021-1)

**H O T Ă R Î R E**
**în numele Legii**

23 octombrie 2023 mun. Chişinău

Judecătoria Chişinău sediul Centru
Instanţa compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Svetlana Vîşcu
grefier: Galina Boubătrîn, Cristina Lucinschi, Valeria Marcoci
cu participarea: interpretului Aliona Jitari, Victoria Grosu
reprezentantul reclamantului S.C.„ARD”S.R.L.- administrator Gheorghe Telipiz, avocatul Igor Doicov, împuternicit în baza mandatului seria MA nr.***** din *****; și reprezentantul pîrîtului Magazinul Universal Central „UNIC”S.A.-*****, împuternicit prin procura **********din *****.

A examinat în şedinţă de judecată publică cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de S.C.„ARD”S.R.L. către Magazinul Universal Central „UNIC”S.A. privind încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată, -

**C O N S T A T Ă:**

***Argumentele participanților la proces:***

La data de 24.08.2021, S.C.„ARD”S.R.L. a depus în instanța de judecată cerere de chemare în judecată către Magazinul Universal Central „UNIC”S.A. privind încasarea datoriei în sumă de ***** lei 17 bani și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, conform pct. ***** din contractul de servicii de proiectare ********** din *****și Anexa ***** (specificația la contract), ARD SRL în calitate de prestator s-a obligat să realizeze documentația de proiect pentru amenajarea parcării subterane din bd. Ștefan cel Mare 8, cu suprafața de 4200 m.

A menționat că, potrivit contractului enunțat valoarea totală a serviciilor de proiectare constituie suma de 85 788 euro, inclusiv TVA 20% în sumă de 14 298 euro, iar UNIC SA în calitate de client s-a obligat să accepte și să achite retribuția pentru serviciile acordate.

Reieșind din Anexa ***** la contract, valoarea totală a contractului include costul pentru proiectarea tuturor secțiunilor parcării subterane în valoare de 56 700 euro, inclusiv TVA; costul pentru proiectare și amenajare în valoare de 25 200 euro, inclusiv

TVA; costul pentru extinderea intrării principale a clădirii UNIC la nivel de 6 etaje și ascensor la preț de 3 888 euro, inclusiv TVA.

Conform pct. 3.3 și 3.4 din contractul **********, plata pentru lucrările efectuate pe etape se efectuează în termen de 5(cinci) zile bancare după semnarea actului pentru fiecare etapă. Achitarea se efectuează în lei, la cursul BNM din data indicată în Actul de predare-primire a lucrărilor.

Totodată, Anexa ***** la contractul ********** stabilește graficul de plată pentru fiecare etapă a lucrărilor după cum urmează: a) 50 % din valoarea contractului, care constituie echivalentul sumei de 42 894 euro, inclusiv TVA se achită pentru proiectarea și realizarea documentației de proiect pentru amenajarea parcării subterane din bd. Ștefan cel Mare 8 se achită; b) 30% echivalentul sumei de 25 736 euro, inclusiv TVA pentru lucrările realizate în etapa doi și c) 20% echivalentul sumei de 17 175, 60 euro se achită pentru lucrările realizate în etapa a treia. Sub acest aspect, se evidențiază că contractul stabilește că reclamanta întocmește Act de executare a lucrărilor după fiecare etapă realizată, iar pârâta urmează să le accepte și să plătească retribuția în termen de 5 zile bancare, conform pct. 4.1.2 din contractul specificat mai sus. A evidențiat că, scrisoarea *****2 din ***** atestă că ARD SRL a executat integral etapa întâi a lucrărilor de proiectare a parcării subterane și de amenajare a teritoriului din bd. Ștefan cel Mare 8, conform Anexei ***** la contractul **********. Totodată, la aceeași dată reclamanta a înaintat spre semnare și acceptare Actul de predare-primire a lucrărilor în valoare de 42 894 euro, inclusiv TVA 20% în sumă de 7 149 euro, ceea ce constituie echivalentul sumei de *****, 17 lei, la cursul BNM din data de *****, deoarece l(unu) euro = 19,5315 lei.

A indicat că, notificarea despre realizarea lucrărilor la etapa întâi și Actul de predare a lucrărilor au fost înmânate reprezentantului pârâtei la data de *****, fapt consemnat prin semnătura acestuia.

Suplimentar a menționat că, avizul de recepție *****, atestă că la data de ***** pârâta a recepționat repetat Actul de predare a serviciilor de proiectare executate la etapa întâi din ***** și pretenția privind achitarea sumei de *****, 17 lei în termen de 5 zile bancare, respectiv, UNIC SA urma să achite serviciile de proiectare până la data de 01 septembrie 2020. Pîrîta UNIC SA nu a răspuns reclamației, respectiv acesta înregistrează față de ARD SRL o datorie în sumă de *****, 17 lei.

Această situație a provocat necesitatea adresării către instanța de judecată cu solicitarea adoptării unei hotărâri privind încasarea forțată a datoriei din contul pârâtului, deoarece căile de soluționare a litigiului pe calea amiabilă aflate la îndemâna reclamantului au fost epuizate fără succes.

În drept, și-a întemeiat acțiunea reclamantul pe dispozițiile art. art. 776, 901, 1384 Codul Civil al RM.(f.d. 3-6)

Reprezentantul companiei pârâte Magazinul Universal Central „UNIC” SA, a depus referința prin care a solicitat respingerea acțiunii.

A indicat în referință că, UNIC SA, fiind într-un proces amplu de reconstrucție și modernizare, avea în plan construcția unei parcări subterane. Procesul de identificare,

selectare a proiectantului acestui proiect și negocierea unui contract de prestări servicii de proiectare a început la sfârșitul anului 2019, iar nemijlocit contractul de prestări servicii de proiectare ********** a fost semnat la *****.

Semnarea contractului a coincis cu perioada stării de urgență instituită pe teritoriul RM în perioada 17.03.2020 - 15.05.2020, perioadă în care a fost sistată și activitatea tuturor centrelor comerciale. Aceste circumstanțe au pus în dificultate UNIC SA și au constituit un impediment justificativ pentru UNIC SA, în partea neonorării obligațiunilor asumate prin contract, și anume a obligațiilor asumate prin pct. 3.2. care impune beneficiarului achitarea unui avans în mărime de 40% din valoarea totală a serviciilor de proiectare pentru ca proiectantul să înceapă executarea lucrărilor.

A menționat că, pct. 3.2 sancționează beneficiarul în cazul neachitării avansului și acordă proiectantului dreptul de a nu începe lucrările de proiectare.

Cu toate acestea, proiectantul ,ARD" SRL, fără vreo solicitare suplimentară a beneficiarului de a începe lucrările de proiectare în lipsa avansului stabilit de contract, a început de sine stătător lucrările de proiectare.

Astfel, la data de *****, prin scrisoarea *****2, reclamantul a înaintat abuziv în adresa UNIC SA, spre semnare și acceptare Actul de primire predare a lucrărilor efectuate, în condițiile în care anterior acestor solicitări nu a transmis către UNIC SA rezultatul lucrărilor sale și anume, Proiectul general al parcării subterane care urma să conțină aspectele arhitecturale, inginerești și alte informații importante pentru realizarea proiectului propriu zis. A subliniat că, reclamantul nici până în prezent nu a prezentat proiectul parcării subterane.

Din aceste considerente UNIC SA, nu a putut semna un act de executare a unor lucrări care nu i-au fost predate și cu care nu a făcut cunoștință, iar în consecință, în urma neonorării corespunzătoare a obligațiunilor reclamantului de a prezenta către UNIC SA, proiectul parcării subterane cu toate actele adiționale, UNIC SA a procedat în conformitate cu legislația civilă și nu a achitat serviciile care nu i-au fost oferite. (f.d. 116)

În ședința de judecată, reprezentanții reclamantei S.C.„ARD"SRL, administratorul Gheorghe Telipiz și avocatul Igor Doicov au susținut integral acțiunea înaintată, solicitînd admiterea acesteia. Suplimentar au indicat, că S.C.„ARD"SRL a început lucrările de proiectare, fără a fi achitat avansul în mărime de 40%, deoarece anterior au mai executat pentru acest beneficiar lucrări de proiectare, și au fost asigurați că achitarea întîrzie. Toate proiectele erau coordonate cu reprezentanții pîrîtului, inclusiv administratorul la acel moment Buza Angela, Gherman Vasile ș.a., pe proiectele coordonate fiind aplicată ștampila pîrîtei.

În ședința de judecată reprezentantul pârâtului „UNIC"SA, ***** a susținut poziția invocată în referință, solicitând respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată. A menționat suplimentar, că în fapt conform p. 4.1.1. al contractului, nu a fost desemnat reprezentant privind executarea contractului dat, careva notificări în adresa prestatorului nu au fost expediate, iar contractul dat nu este încetat sau suspendat. Pe

proiectele anexate la acțiune este aplicată ștampila UNIC, dar nu cunoaște șine a aplicat-o și cine a semnat.

***Aprecierea instanței de judecată:***

Audiind opinia participanților la proces, studiind materialele cauzei și apreciind probele administrate în conformitate cu prevederile art. 130 din Codul de procedură civilă, instanța de judecată consideră că cererea de chemare în judecată este întemeiată și urmează a fi admisă din următoarele considerente.

Conform art. 5 alin. (1) din Codul de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

Potrivit art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în cadrul procesului judiciar.

În conformitate cu art. 240 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărîrii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii. Instanța judecătorească adoptă hotărîrea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

În ședința de judecată s-a constatat că, la data de ***** a fost încheiat contractul de prestare a serviciilor de proiectare ********** între „ARD” SRL în calitate de prestator și SA„UNIC” în calitate de beneficiar, fiind semnate și anexele *****, 2, 3 ca parte integrantă la contract. (f.d. 20-25)

Potrivit punctului 2.1 din contract, prestatorul s-a obligat să execute Lucrarea conform sarcinii formulate de beneficiar, iar beneficiarul să recepționeze și să plătească Lucrarea executată.

Conform punctului 1.3 din contract „Lucrare” înseamnă lucrările de executare a documentației de proiect cu tema: „Parcare subterană cu amenajarea teritoriului pe bd. Ștefan cel Mare, 8” pe care prestatorul le efectuează în conformitate cu contractul.

Reieșind din punctele ***** și 3.2 din același contract, pentru Lucrarea efectuată beneficiarul îi achită prestatorului o recompensă în mărime de 85 788 euro, inclusiv TVA 20 % - 14 298 euro, totodată achitarea costului lucrărilor executate se efectuează pe etape cu plata în avans în mărime de 40% - 34 315, 20 euro, inclusiv TVA 20% - 5 719, 20 euro. Suma se transferă în termen de 5 zile după semnarea contractului, iar în caz de întârziere a plății, termenele conform contractului se amână cu numărul de zile de întârziere a plății fără renegociere.

În conformitate cu punctul 3.3, plata efectuată prestatorului pentru lucrările de proiectare executate de acesta în conformitate cu contractul, se achită în temeiul actelor de finalizare a lucrărilor de proiectare, astfel că plata pentru etapa executată se efectuează în termen de cinci zile bancare după semnarea actului pentru această etapă.

În baza anexei ***** la contract, semnată de ambele părți, a fost stabilit calendarul de elaborare, emitere și achitare a costului documentației de proiect-deviz pentru

obiectivul ********** din *****, fiind stabilite 3 etape de execuție și costul fiecărei etape, după cum urmează : etapa I – costul 50% - 42 894 euro, inclusiv TVA 20% din care avansul 40 % (termenul de execuție *****-*****) – planul general, proiectul de organizare a construcției, construcții de beton armat, arhitectura, scoaterea rețelelor existente de sub teren cu condiția obținerii CT pentru scoaterea rețelelor; etapa II – costul 30% - 25 736,40 euro, inclusiv TVA 20% (termenul de execuție *****-*****) – rețelele inginerești interioare ale clădirii; etapa III – costul 20% - 17 175, 60 euro, inclusiv TVA 20% (termenul de executare *****-01.10.2020) – amenajarea teritoriului, a zonei adiacente, ecologia, desenele tehnice finale. (f.d. 27)

Prin notificarea *****2 din *****, directorul SRL „ARD” l-a notificat pe directorul SA „UNIC” despre faptul, că a executat prima etapă a contractului ********** din *****și i-a transmis actul de executare a lucrărilor în sumă de 42 894 euro. De asemenea, i-a reamintit despre condiția contractuală de plată a avansului în mărime de 40 % din valoarea contractului și l-a informat că proiectarea ulterioară fără achitarea actului anexat nu poate fi continuată, motiv pentru care a solicitat semnarea actului și efectuarea plății în termen restrâns. (f.d. 30)

Ulterior, la data de *****, compania reclamantă SRL „ARD” a expediat în adresa companiei pârâte SA „UNIC” o pretenție prin care a înștiința repetat despre finalizarea etapei I a lucrărilor în sumă de 42 894 euro inclusiv TVA 20% în sumă de 7 149 euro, echivalentul a ***** lei 17 bani. (f.d. 32-33)

În conformitate cu prevederile art. 776 din Codul civil, obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.

La caz, obligațiile părților pe dosar s-au născut din contractul de prestare a serviciilor de proiectare ********** cu anexele *****, 2, 3, semnat la *****, prin care prestatorul SRL „ARD” s-a obligat să execute Lucrarea conform sarcinii formulate de beneficiarul SA „UNIC” (executarea lucrărilor de proiectare cu tema „Parcare subterană cu amenajarea teritoriului pe bd. Ștefan cel Mare, 8), iar beneficiarul s-a obligat să recepționeze și să plătească Lucrarea executată.(f.d. 20-25)

Potrivit prevederilor art. 1384 alin. (2) din Codul civil, contractului prin care o parte se obligă să proiecteze și să presteze un serviciu care constă în executarea proiectului i se aplică dispozițiile legale privind antrepriza sau, după caz, prestările de servicii, dispozițiile prezentei secțiuni aplicîndu-i-se în completare.

În corespundere cu art. 858 alin. (2) din Codul civil, obligaţia trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credinţă, la locul şi în momentul stabilit.

Conform prevederilor art. 1376 din Codul civil, (1) Plata pentru servicii se efectuează după prestarea serviciilor. (2) Dacă plata pentru servicii se calculează pe anumite perioade, sumele vor fi acordate după încheierea fiecărei perioade în parte.

Totodată, art. 1372 alin. (1) din Codul civil prevede obligația clientului de a plăti retribuția convenită de părți prin contract.

Conform art. 901 alin. (5) Cod civil, neexecutarea obligației înseamnă orice abatere, cu sau fără justificare, de la executarea corespunzătoare a obligației și include

neexecutarea totală sau parțială a obligației, executarea necorespunzătoare sau cu întîrziere a obligației.

Din conținutul referinței rezultă că compania pârâtă a recunoscut și a confirmat că compania reclamantă a executat lucrările asumate prin contract pentru etapa I, însă fără o solicitare suplimentară din partea sa și în lipsa avansului de 40% din suma contractului.

Instanța remarcă, că în procesul examinării cauzei, compania pârâtă a confirmat că la data de *****, prin scrisoarea *****2, compania reclamantă i-a transmis spre semnare și acceptare actul de primire predare a lucrărilor efectuate, însă consideră această solicitare una abuzivă în condițiile în care anterior nu i-a fost transmis rezultatul lucrărilor, și anume Proiectul general al parcării subterane care urma să conțină aspectele arhitecturale, inginerești și alte informații importante pentru realizarea proiectului propriu zis.

Compania pârâtă a motivat că în urma neonorării corespunzătoare a obligațiunilor reclamantului de a  prezenta Proiectul parcării subterane cu toate actele adiționale, „UNIC" SA nu a achitat serviciile care nu i-au fost oferite.

Potrivit punctului 4.1.3 din contractul ********** din *****, beneficiarul SA „UNIC" s-a obligat să-l informeze în scris pe prestatorul SRL „ARD" despre decizia luată, despre încetarea sau suspendarea lucrărilor de proiectare în termen de 5 zile calendaristice din data adoptării acestei decizii.

Instanța de judecată reține în speță că, o asemenea decizie de încetare sau suspendare a lucrărilor nu a fost luată de către SA „UNIC", respectiv reclamanta SRL „ARD"  nu avea temei de a nu începe lucrările, iar încheierea unui acord suplimentar în acest sens în lipsa unei clauze contractuale nu era necesar a fi încheiat.

Ba mai mult decât atât, conform punctului 4.***** prestatorul s-a obligat să execute lucrarea în termenele și etapele conform calendarului de elaborare și de emitere a documentației de proiect.

De asemenea, instanța de judecată atestă, că potrivit contractului, prestatorul are dreptul, și nu obligația de a suspenda executarea lucrării în cazul în care beneficiarul refuză să efectueze plățile prevăzute de contract.

Cu referire la argumentul pârâtei SA „UNIC" precum, că nu a semnat actul de executare a lucrărilor pentru etapa I și nu a efectuat plata, deoarece compania reclamantă a executat lucrările fără un acord suplimentar și fără achitarea avansului din partea pârâtei, instanța de judecată îl consideră drept o eschivare neîntemeiată de la executarea obligației de plată a lucrărilor și apreciază comportamentul companiei pârâte ca fiind unul de rea-credință, urmărind scopul îmbogățirii fără justă cauză. Or, din acțiunile companiei reclamante SRL „ARD" se deduce un comportament de bună-credință, aceasta asumându-și un risc financiar prin executarea lucrărilor pentru etapa I în lipsa plății avansului de 40% din partea SA „UNIC".

Instanța reține, că buna credință este un standard de conduită al unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschiderea și luare în cont a intereselor celeilalte părți la acel raport juridic.

Astfel, în special se va menționa, că este contra bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior, în cazul în care cealaltă parte s-a bazat în mod rezonabil pe aceste declarații sau acel comportament.

Prin urmare, instanța de judecată ajunge la concluzia că documentația de proiect, notificarea *****2 din *****, pretenția din ***** și actul de executare a lucrărilor stabilite pentru etapa I, denotă că SRL „ARD” și-a executat în termen obligațiile asumate prin contractul de proiectare **********, costul lucrărilor pentru etapa I fiind de 42 894 euro inclusiv TVA 20%, iar neexecutarea obligației de plată din partea SA „UNIC” constituie o neexecutare neîntemeiată a obligațiilor asumate de către ultima.

Instanța de judecată reține din anexa ***** și anexa ***** la contractul ********** din *****, că părțile au ajuns la un acord cu privire la valoarea prețului contractului, fapt confirmat prin semnătura acestora. (f.d. 26, 27)

Conform ***** din contractul sus menționat, în cazul în care o parte va încălca prevederile contractuale, cealaltă parte îi va expedia o pretenție scrisă cu cerința de a corecta încălcarea în termen de 15 zile.

Astfel, compania reclamantă a expediat companiei pârâte o pretenție la data de 20 august 2020 prin care a solicitat achitarea serviciilor de proiectare în sumă de *****, 17 lei. (f.d. 37)

Careva pretenții din partea pârâtei cu privire la calitatea lucrărilor executate de către partea reclamantă nu au fost înaintate.

În concluzie, având în vedere cele relatate și reținute pe parcursul examinării cauzei, instanța de judecată constată că refuzul companiei pârâte de a achita suma de ***** lei 17 bani în baza contractului de servicii de proiectare ********** din *****este unul neîntemeiat, iar partea reclamantă este îndreptățită de a se adresa cu pretenția în cauză, care urmează a fi admisă integral.

Conform prevederilor art. 82 din Codul de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei.

Conform art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pârâtului - proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

Potrivit ordinului de plată ***** din*****, reclamanta SRL „ARD” a achitat taxa de stat în sumă de ***** lei 52 bani la depunerea prezentei acțiuni, prin urmare, compania pârâtă care a pierdut procesul urmează să îi compenseze această sumă integral. (f.d. 2)

În aceste circumstanțe, instanța de judecată investită cu examinarea litigiului deferit judecății în prezenta speță, nu poate găsi o altă elucidare a cazului decât cea clarificată mai sus, de vreme ce concluzia instanței este consecința dedusă în urma prezentării probelor de către părți și examinate în cadrul ședinței de judecată, or, în conformitate cu prevederile art. 118 alin. (1) sprijinite cu dispoziția art. 119 alin. (1) din Codul de

procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel, iar probele se adună și se prezintă de către părți.

Față de cele ce preced, instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite cererea de chemare în judecată depusă de S.C.„ARD”S.R.L. către Magazinul Universal Central „UNIC”S.A. privind încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu art. art. 90, 94 alin.(1), 236-241 CPC RM, instanţa de judecată,-

**H O T Ă R Ă Ş T E :**

Se admite cererea de chemare în judecată înaintată de S.C.„ARD” S.R.L. către Magazinul Universal Central „UNIC” S.A. privind încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată.

Se încasează de la Magazinul Universal Central „UNIC”S.A.(*****) în beneficiul S.C.„ARD”S.R.L.(*****), datoria în baza contractului de servicii proiectare ********** din *****, în sumă de *****(opt sute treizeci și șapte mii șapte sute optzeci și patru) lei 17 bani, și cheltuielile de judecată(taxa de stat) în sumă de *****(douăzeci și cinci mii una sută treizeci și trei) lei 52 bani, în total suma de *****(opt sute șaizeci și două mii nouă sute șaptesprezece) lei 69 bani.

Hotărîrea cu drept de apel în termen de 30 zile în Curtea de Apel Chişinău, prin intermediul Judecătoriei Chişinău sediul Centru.

**Preşedinte de şedinţă,**
**Judecătorul** **Svetlana Vîşcu**